

ISBN: 978-99955-45-37-6
УДК: 330.101.54:578.834(497.11)

Датум пријема рада: 03.06.2021.
Датум прихватања рада: 14.06.2021.
Информативни прилог

УТИЦАЈ COVID-19 НА МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У СРБИЈИ

INFLUENCE OF COVID-19 ON MACROECONOMIC DEVELOPMENT IN SERBIA

Наташа Марјановић

Висока пословна школа струковних студија „Београд“, Србија
natasa.marjanovic@hotmail.com

Милан Нововић

Висока пословна школа струковних студија „Београд“, Србија
novovic.milan@gmail.com

***Апстракт:** Рад је посвећен анализи утицаја пандемије корона вируса на макроекономска кретања у Србији. COVID-19 и глобално успоравање је према досадашњим подацима имало мање последице на Србију у односу на остале европске земље, због здравих макроекономских перформанси у годинама непосредно пре кризе и специфичне структуре српске привреде. Шок који је пандемија болести COVID -19 изазвала у глобалној економији свакако је показао да неекономски и нефинансијски фактори могу имати итекако значајне економске и финансијске ефекте и да се могу појавити као окидачи за отпочињање економске рецесије. Влада Србије је предузела неколико корака да би ублажила утицај кризе COVID-19 на здравље, привреду и друштво.*

***Кључне ријечи:** пандемија COVID -19, макроекономска кретања, економска рецесија, фискалне интервенције владе, монетарне интервенције владе, мултилатерална и регионална сарадња*

***Abstract:** The paper is dedicated to the analysis of the impact of the corona virus pandemic on macroeconomic trends in Serbia. According to previous data, COVID-19 and the global slowdown had smaller consequences for Serbia compared to other European countries, due to healthy macroeconomic performance in the years immediately before the crisis and the specific structure of the Serbian economy. The shock caused by the COVID-19 pandemic in the global economy has certainly shown that non-economic and non-financial factors can have very significant economic and financial effects and can appear as triggers to start an economic recession. The Serbian government has taken several steps to mitigate the impact of the COVID-19 crisis on health, the economy and society.*

Keywords: *COVID-19 pandemic, macroeconomic developments, economic recession, fiscal government interventions, government monetary interventions, multilateral and regional cooperation*

1. УВОД

Прошлу годину памтићемо по томе како се цео свет - свако од нас - суочио са кризом и са далекосежним последицама за лични живот. Пандемији COVID-19 довела је до глобалне неизвесности и изазова какви нису виђени још од Другог светског рата. Пандемија COVID-19 се свакако може сматрати негативним егзогеним шоком чије се деловање шири кроз економски систем, изазивајући економски пад и рецесију (Прашчевић, 2021, стр. 9).

Економија Србије је према досадашњим подацима имала мање последице изазване последицама пандемије, у поређењу на остале европске земље. То јој се приписује првенствено због здравих макроекономских перформанси у годинама непосредно пре избијања кризе и специфичне структуре српске привреде. Пад БДП у 2020. години у потпуности је последица примене здравствених мера за спречавање ширења коронавируса али и значајног смањења спољне тражње изазване рецесијом привреда наших најважнијих спољно трговинских партнера. У циљу ублажавања ових шокова, Влада и НБС су донели свеобухватан економски програм подршке привреди и стнавништву без којег би пад привреде у 2020. години био већи, и износио би преко 5%, услед веће контракције привреде која би се десила у другом кварталу и одсуства динамичног опоравка у трећем и четвртном кварталу.

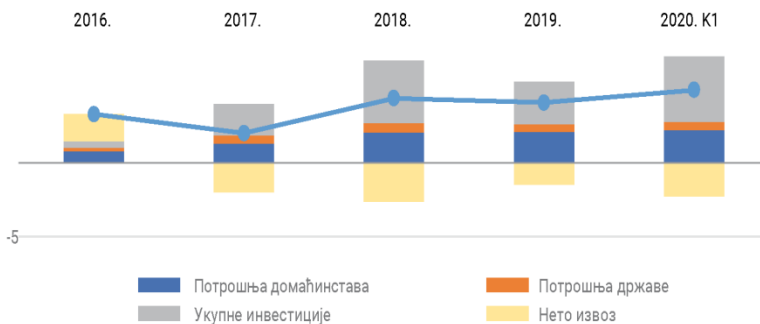
Пандемија ће имати краткорочне и дугорочне макроекономске ефекте на земље погођене епидемијом (Прашчевић, 2021, стр.12). Макроекономски трошкови и губици изазвани пандемијом односе се на губитак бруто домаћег производа (БДП), раст стопе незапослености у њима, погоршање других макроекономских величина – фискалних показатеља и показатеља екстерне равнотеже, што ће имати последице на њихове стопе економског раста.

2. МАКРОЕКОНОМСКА КРЕТАЊА У СРБИЈИ

Србија је ушла у COVID-19 кризу са снажне фискалне позиције, захваљујући својим активностима на фискалној консолидацији у претходним годинама: у 2019. је дефицит од 0,2 процента БДП-а био мали. У поређењу с 2018. приходи су порасли за 8,2 процента у номиналном смислу, подржани већим социјалним доприносима, који су порасли за 9,2 процента и ПДВ-у, за 10,2 процента. И потрошња је порасла за 10,4 процента, углавном због веће потрошње на инвестиције (раст од 33,6 процената, г/г у 2019.) и плата у јавном сектору (раст од 10,1 проценат у 2019., обзиром да су трошкови одлуке о повећању плата у јавном сектору износили 0,9 процената БДП-а само у тој години). Јавни и јавно гарантирани дуг је на крају децембра достигао 52,9 процената БДП-а. Према подацима РЗС-а, Србија је у 2020. забележила смањење БДП-а од 1,0% што је

било у складу са пројекцијом Народне банке Србије. НБС очекује да раст БДП-а у 2021. години буде у распону од 5,0% до 6,0%. Народне банке Србије предвиђа да ће донете мере економске политике (5,8 млрд евра, око 13% БДП-а у 2020) минимизовале су пад БДП-а у 2020, док ће додатни пакет од 2,2 млрд евра, (4,3% БДП-а) у 2021. допринети пуном опоравку БДП-а и враћању на путању одрживог раста од око 4% у средњем року. Према Слици 1, можемо констатовати да је раст БДП-а у претходном периоду узрокован појачаном инвестиционом активношћу насупрот благо негативном утицају нето извоза (НБС, 2020). Српска економија је у 2019. остварила раст од солидних 4,2 процента, након повећања од 4,4% у 2018. (што је само по себи било знатно изнад просечне годишње стопе раста претходних година) (МФИН, 2020).

Слика 1. Допринос расту БДП-а по кључним агрегатима (у процентним поенима)

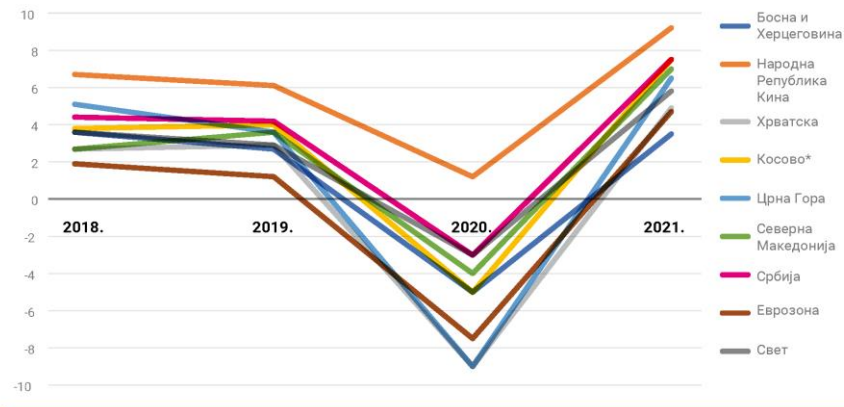

Извор: НБС, 2020

Просечне стопе раста у Србији од 2013 до 2020. и даље су биле испод стопа раста у другим земљама Југоисточне Европе. У првим месецима 2020. године, пре избијања COVID-19, Србија је била у релативно здравом макроекономском положају, пошто је смањила спољни дуг и знатно смањила фискални дефицит. Фискални дефицит је смањен са 6,2% БДП-а у 2014. години на само 0,2% БДП-а у 2019. години, повећањем јавних прихода (са 39% у 2014. години на 42,1% у 2019. години) и смањењем јавних расхода (са 45,2% у 2014. на 42,3% у 2019) (СБ, 2020). Како се фискални дефицит смањивао, док је истовремено привреда била у експанзији са здравом стопом, јавни дуг као проценат БДП-а опао је са 67,5% у 2014. на 52% у 2019. години, према подацима Министарства финансија (МФИН, 2020). Истовремено, пре пандемије, инфлаторни притисци су попустили, углавном због стабилног курса евра према српском динару као и ниске глобалне цене примарних производа. Као резултат ових трендова, годишња стопа инфлације је остала испод 2% од 2017. године, а НБС је постепено додатно ублажавала своју монетарну политику, при чему је њена референтна каматна стопа пала са 11,25% у 2012. на 2,25% на крају 2019. године, а све време девизне резерве у НБС наставиле су да постепено расту.

Након овог периода макроекономске стабилности, COVID-19 сада утиче на српску економију путем барем три канала. Први је кроз спољни сектор (тј. утицаји на извоз, стране директне инвестиције, дознаке, туризам, итд.). Други је кроз комбиновани пад личних и корпоративних издатака, као и инвестиција, све изазвано мерама за спречавање ширења пандемије и индиректним ефектом контракције спољног сектора. Трећи је кроз текућу и могућу будућу контракцију финансијског сектора. Због комбинованог утицаја ових шокова, детаљније обрађених у наставку, очекује се да ће БДП Србије у 2020. години пасти између 3% и 5,3% међугодишње, према различитим доступним проценама: Европска комисија пројектује пад за 4,1% (Европска комисија, 2020), ММФ пројектује пад за 3,0% (ММФ 2020), а UN пад за 3,6% (UN, 2020), са детаљима из података ММФ-а датим на слици 2. Без додатних ребаланса буџета до краја ове године, предвиђа се пораст фискалног дефицита са очекивања (пре-COVID-19) од 0,5% БДП-а на пуних 7%, у складу са трендовима у другим земљама, док се процењује да ће јавни дуг порастати са очекивања (пре-COVID-19) од 49% на 59-60%.

Слика 2. Реални раст БДП-а, са пројекцијама (годишње процентуалне стопе).

Извор: ММФ, 2020

Упркос томе, буџетски дефицит и однос дуга према БДП-у вероватно ће остати одрживи под условом да се у Србији средњорочно настави раст. Тренутно доступне пројекције показују нижи пад БДП-а као резултат COVID-19 у поређењу са другим земљама у региону и шире у Европи. Ово услед низа фактора, укључујући: амбициозне фискалне и монетарне мере које су примењивале влада и НБС; релативно скроманудео туризма и велики удео БДП-а земље концентрисан у секторима на које је криза мање утицала, укључујући пољопривреду, шумарство и рибарство (што заједно чини 15,2% БДП-а), административне и помоћне услуге (9,0% БДП-а заједно), ИТ сектор (5,5% БДП-а) (РЗС, 2019). Ови сектори су укупно чинили преко 30% БДП-а у Србији. Ови свеукупно релативно позитивни, краткорочни изгледи морају бити

подржани пратећим мерама, као што је поменуто у другим одељцима овог извештаја, како би се постигли бољи исходи за најсиромашније и најугроженије привредне субјекте и појединце и створио замајац ка транзицији до зелене и одрживије економије у средњорочном и дугорочном периоду.

3. ПРИВРЕДНИ КАНАЛИ ПРЕЛИВАНЊА КРИЗЕ

Извозно тржиште је био важан привредни вектор преливања кризе у Србији, јер је њена привреда релативно отворена, са односом извоза и БДП-а од преко 50% (у поређењу са јачим односима од 74% у Чешкој и 83% у Мађарској, с једне стране са друге стране, и у поређењу са слабијим односом од 40,9% у Румунији, с друге стране) (Eurostat, 2020). Као резултат депресиране потражње у целом свету током забране кретања на главним извозним тржиштима, извоз Србије је у априлу 2020. и мају 2020. значајно опао (за 29%, односно 26% међугодишње.) (РЗС, 2020). То је резултирало укупним падом извоза од 9,5% на годишњем нивоу за период јануар 2020 - мај 2020. Очекује се да ће се извоз опоравити у другом делу 2020. године, што резултира прогнозама за 2020. годину које се крећу од 7% до 18% пада извоза у односу на претходну годину за целу 2020. годину (СБ, 2020). Обим опоравка зависиће од потражње са главних извозних тржишта у Европи, посебно аутомобилског сектора, као и од потражње за полупроизводима попут челика и компонената. На пример, тренутно се предвиђа пад аутомобилске продаје у ЕУ за 25% у 2020. години, што би могло довести до већих губитака за српски извоз у другој половини 2020. године, с обзиром на релативно високо ослањање земље на извоз аутомобила и њихових компонената (АСЕА, 2020). Дознаке су такође важна компонента српске привреде, с укупним приливима од око 8% БДП-а у 2019. години (СБ, 2020). Међутим, с обзиром на континуирани пад привредне активности на глобалном нивоу, Светска банка предвиђа да ће ови приливи пасти за око 20% у односу на исти период претходне године у 2020. години (СБ, 2020). Сектор туризма, који чини сразмерно скромних 0,9% српског БДП-а (СБ, 2020), такође је према проценама претрпео значајне губитке: у јуну 2020. број долазака и ноћења туриста смањено се за 52,5% односно 43,3% у односу на исти период претходне године (ВС, 2020). То може знатно утицати на преливање кризе на читаву привреду. Прелиминарне процене Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре наводе губитак од преко 137 милиона ЕУР у туристичком сектору за 2020. годину. И код страних директних инвестиција, као и укупних инвестиција, такође се очекује контракција у 2020. години: према недавним проценама, државне инвестиције ће се смањити за више од 20% у 2020. години, а укупне инвестиције за више од 16%, док се очекује да ће приватне инвестиције пасти за око 14% (UN, 2020). Укупно гледано, негативни спољни притисци су се поклопили са смањењем националне тражње. До тога је дошло, с једне стране, услед забране кретања и других рестриктивних мера за заштиту јавног здравља, а с друге стране услед неповољног екстерног утицаја на извозни сектор. Структура државних расхода такође ће бити пресудна за подршку опоравку привреде од кризе COVID-19. Према привременим подацима који су на располагању, државни расходи ће бити превише усмерени према потрошњи (на

пример, платама и пензијама) на штету средњорочних и дугорочних инвестиција.

Процењује се да ће се државна потрошња повећати са 3% на 6% раста БДП-а, док ће се јавне инвестиције спустити са позитивног доприноса од 30,4% на негативни од -8,5% раста БДП-а. Иако је повећана јавна потрошња уобичајени тренд током рецесије, када је јавна подршка најугроженијима кључна помоћ да преброде рецесију, ово је забрињавајући сигнал. Одрживи раст БДП-а у Србији у 2018. и 2019. години у не тако малој мери је резултат одрживих јавних инвестиција, такође важних за подршку дугорочном расту земље, а очекује се да ће се јавне инвестиције драматично смањити како би се у буџету створило простора за краткорочне расходе. Поред тога, чини се да ће се већи део улагања која ће се наставити концентрисати у транспортну инфраструктуру и изградњу, што, ако се потврди у коначним подацима, изазива забринутост у погледу дугорочне економске и еколошке одрживости таквих напора и њихове усклађености са обавезама Србије у складу са Агендом 2030 (МГСИ, 2020). Обим ове инвестиције ће зацртати и дефинисати опоравак земље. Државна улагања у физички, као и у људски и природни капитал, имају ефекат великог множиоца и могу резултирати растом запослености, али и побољшањима у постизању одрживог и инклузивног раста, истовремено убрзавајући прелазак на кружну и зелену привреду.

4. УТИЦАЈ ПАНДЕМИЈЕ НА ФИНАНСИЈСКИ СЕКТОР СРБИЈЕ

Финансијски сектор је такође претрпео шок под утицајем COVID-19. Тржишне привреде у транзицији, попут привреда Србије, посебно су подложне преливању кризе финансијског сектора због велике прекограничне изложености, високог удела банака у страном власништву у локалним банкарским секторима и трајних макроекономских неравнотежа. У раним фазама кризе то довело до великог одлива портфолио инвестиција из земаља у развоју у Европи на развијенија финансијска тржишта, у укупном износу од око 4,8 милијарди америчких долара (ММФ, 2020), док су берзе у подрегионима попут Југоисточне Европе бележиле велики пад. Међутим, од почетка кризе није било нето одлива портфолија из динарске активе у страном власништву, попут благајничких записа (као што су показали недавни подаци о платном билансу). У исто време српска берза је изгубила скоро 17% вредности од почетка 2020. године. Иако финансијски сектор може бити вектор преливања економске кризе, он такође може да заштити реалну економију од последица кризе; на пример, обезбеђивањем ликвидности финансијски оптерећеним привредним друштвима и домаћинствима. Финансијске институције такође могу помоћи да се реална економија опорави, на пример, обезбеђивањем механизма за финансирање извоза и кредитног осигурања (СБ, 2020). Влада и НБС су деловали у правцу пружања подршке финансијском сектору у овој улози, како би спречили турбуленције на финансијским тржиштима и подржали ликвидност привредних субјеката и грађана у земљи. Тиме је Влада постигла своје циљеве да сачува иначе здрава предузећа од банкрота и ограничи ефекте кризе на радна места и

средства за живот. Експанзивне монетарне политике које су усвојиле националне централне банке и глобалне финансијске институције, у комбинацији са депресираним глобалном потражњом, довеле су до рекордно ниских каматних стопа на глобалном ниво. Политике попут мораторијума на камате и отплату, а донекле и субвенционисани зајмови, такође су снажно подстакле привредне субјекте и појединце да се задужују по смањеним и гарантованим каматним стопама. Како криза одмиче, важно је сада размислити о дугорочном ефекту ових мера, које ће неизбежно довести до стварања значајног обима дуга. Треба одредити два приоритета у периоду кретања ка следећој фази кризе. Прво, треба одржавати пруденцијални ниво задуживања, а укупну дужничку изложеност и привредних друштава и потрошача и даље треба пратити. За сада је ниво проблематичног (лошег) дуга прилично под контролом (на крају јуна 2020. године ниво проблематичних кредита износио је 3,7%) (НБС, 2020). Друго, потребне су даље реформе за развој и продубљивање тржишта капитала у Србији. Ово је припретет, јер криза COVID-19 иначе може да допринесе консолидацији ионако доминантног положаја банака као примарног извора капитала за привредне субјекте у Србији. У том контексту, Србија је већ тржиште које је изузетно банкарски оријентисано, са неразвијеним берзама и ниским финансијским посредовањем, јер и стопе и процедуре за издавање обвезница једноставно „нису конкурентне у поређењу са банкарским зајмовима“. С обзиром на овај контекст, реформе усмерене на реформу тржишта капитала су кључне у овом тренутку. (СБ, 2019). У циљу стварања активног и модерног финансијског сектора, требало би хитно наставити процес који је већ у одмаклој фази планирања, јер ће бити од виталног значаја за финансирање дугорочних потреба земље када се суочи са опоравком од COVID-19 и после тога, преласком на угљенично неутралну, зелену и инклузивну привреду у Србији.

5. ЕКОНОМСКЕ МЕРЕ ВЛАДЕ ЗА ПРЕВАЗИЛАЖЕЊЕ КРИЗЕ

Од почетка пандемије вируса COVID-19, државе широм света донеле су пакете мера за подршку привреди и очување радних места током кризе изазване пандемијом. Влада Србије је усвојила низ економских мера за смањивање негативних ефеката проузрокованих пандемијом вируса COVID-19 и подршку привреди Србије у 2020. години. Према Министарству финансија укупне мере у 2020. години износиле су око 13% БДП-а, а предвиђен је додатни пакет мера у износу од 4,3% у 2021.

I група - Мере пореске политике (Одлагање плаћања пореза на зараде и доприносе за приватни сектор (током трајања ванредног стања), уз каснију отплату настале обавезе у ратама (са почетком најраније од 2021); Одлагање плаћања аконтација пореза на добит у Т2 2020; Ослобађање давалаца донација од обавезе плаћања ПДВ-а)

II група - Директна помоћ приватном сектору (Уплата помоћи у висини 3 минималне зараде предузетницима који се паушално опорезују и плаћају порез

на стварни приход, као и микро, малим и средњим предузећима у приватном сектору; Уплата помоћи великим предузећима у приватном сектору у висини 50% нето минималне зараде за запослене којима је решењем утврђен престанак рада)

III група - Мере за очување ликвидности (Финансијска подршка привреди преко Фонда за развој Републике Србије; Гарантна шема за подршку привреди)

IV група - Остале мере (Мораторијум на исплату дивиденди до краја 2020, осим за јавна предузећа; Мере повећања зарада и друга директна новчана помоћ; Директна помоћ свим пунолетним грађанима Србије од 100 евра у динарској против вредности)

V група - Додатни пакет мера (јул и август 2020)(Уплата помоћи у висини 60% минималне зараде редузетницима, микро, малим и средњим предузећима; Одлагање плаћања пореза и доприноса за један месец; Директна подршка хотелијерском сектору - 350€ по кревету, 150€ по соби)

Додатни пакет мера 2021.(Директна подршка приватном сектору - 3 месеца 50% минималне зараде свим предузетницима, микро, малим, средњим и великим предузећима; Циљана подршка најугроженијим секторима; Мере за очување ликвидности (продужење старе и увођење нове гарантне шеме); Мере за подстицај потрошње (исплата средстава пунолетним грађанима и додатна исплата пензионерима и незапосленима)). Економски пакет подршке привреди и становништву значајно је допринео ублажавању кризе и резултирао је мањим падом привреде, посебно у поређењу са другим европским економијама.

6. МУЛТИЛАТЕРАЛНА И РЕГИОНАЛНА САРАДЊА

Опоравак српске привреде у великој мери зависиће од међународних и регионалних кретања. Србија балансира између ЕУ, њеног најважнијег трговинског партнера, Русије и Кине. Успешна координација и сарадња на регионалном нивоу и са европским партнерима остаће пресудни за опоравак Србије и коришћење потенцијалних прилика које произилазе из мера повећане ефикасности и отпорности које су усвојене током кризе (и могле би бити дугорочно корисне), као и оне могућности које би могле произаћи из могућег премештања производње на ближе дестинације неких ланаца снабдевања широм Европе као реакције на повећане ризике глобалне трговине последњих месеци. Србија је атрактивна за европску индустрију. Немачке компаније у Србији запошљавају више од 67.000 људи. Осим тога, како се наводи, има и инвеститора издалека. Европске државе и институције спремне да Србију уведу у ЕУ – ако не преговорима о чланству, онда барем желе да је новцем вежу за заједницу. Немачка је током 20 година уложила око две милијарде евра у пројекте. Европска банка за развој – шест милијарди. Почетком године обећала је и нову помоћ – у борби против последица короне, али и за инфраструктуру и заштиту климе. Делегација ЕУ у Србији и предствници УН, заједно са српским привредницима сматрају да је прелазак на зелену економију велика шанса за

опоравак српске привреде од пандемије COVID-19. Такође, паметна специјализација, нарочито у областима као што су информационо-комуникационе технологије, храна за будућност, креативне индустрије, машине и производни процеси будућности, представља шансу за развој српске привреде засноване на знању и напредним технологијама.

ЗАКЉУЧАК

Влада Републике Србије је благовремено и ефикасно одговорила на први талас COVID-19, реагујући на здравствену кризу и непосредни утицај пандемије на привреду земље. Привреда је подржана пакетом брзих фискалних подстицаја, те је показала краткорочну отпорност захваљујући којој је успела да се опорави од првобитног шока. Србија није претрпела тако нагли пад БДП-а, запослености и зарада као друге сличне земље у Европи. Годинама суочавана с разним врстама притисака и санкција, Србија је навикла да у најтежим тренуцима да све од себе и осноњена на сопствену економију и реурсе постане отпорнија на бројне изазове. Тако и на овај глобални у коме се суочава с невидљивим непријатељем који осим здравственог стања нације, подрива и економију. Унапређена структурна конкурентност допринела је такође бољим укупним макроекономским резултатима. Кључне реформске области у претходне 4 године: сектор грађевинарства, тржиште рада, пореска управа, финансијски сектор, спровођење уговора и стечајни поступак. Полазећи од најновијих процена кретања у међународном окружењу, узимајући у обзир ефекте донетих мера владе Србије и НБС за подршку привреди и становништву, као и тренутна привредна кретања, очекује се раст БДП у 2021. години од 6%. Србија је задржала одличан приступ светском финансијском тржишту и очувала пуну ценовну, макроекономску и финансијску стабилност. Ово је добар сигнал страним инвеститорима који и у време светске кризе указују поверење Србији која наставља да подржава радна места и подстиче економски раст, што је веома битно у оваквим тренутку.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Влада Републике Србије (ВС) (2020) „Извештај о утврђивању чињеница за процену социо-економског утицаја COVID-19 у Србији“, нацрт извештаја (јул 2020)
- [2] Европско удружење произвођача аутомобила (ACEA) (2020), “COVID: Stakes are high for European automotive recovery, new facts and figures show” (July 30, 2020) <https://www.acea.be/press-releases/article/covid-stakes-are-high-for-european-automotive-recovery-new-facts-and-figure>
- [3] Eurostat (2020), “Exports of goods and services in % of GDP” (Accessed on August 2020) <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tet00003/default/table?lang=en>
- [4] Међународни монетарни фонд (ММФ) (2020), World Economic Outlook (April 2020) “The Great Lockdown”, (April 2020), International Monetary Fund <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>

- [5] Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МГСИ) (2020), Изјава за јавност потпредседнице Владе Србије и министарке грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Зоране Михајловић (3. августа 2020) <https://www.mgsi.gov.rs/en/aktuelnosti/mihajlovic-number-employees-construction-sector-rose-10-percent> .
- [6] Министарство финансија (МФИН) (2020), Изјава за јавност министра финансија Републике Србије, 4. август 2020 (<https://www.mfin.gov.rs/aktivnosti/mali-isplata-minimalca-7-avgusta-dodatni-oslonac-privredi/>).
- [7] Народна банка Србије (НБС) (2020) Извештај о инфлацији, мај 2020, https://nbs.rs/export/download/pdf_ioi/inflation_report_05_2020.pdf
- [8] Народна банка Србије (НБС) (2020с) Макроекономска кретања у Србији, (јул 2020) https://www.nbs.rs/internet/english/18/18_3/presentation_invest.pdf
- [9] Прашчевић, Александра (2020) Економски шок пандемије ЦОВИД 19 – прекретница у глобалним економским кретањима, Економске идеје и пракса, бр. 37, јун 2020
- [10] Програм Уједињених нација за развој (UNDP) (2020), Global Preparedness and Vulnerability Dashboards (last accessed on August 16 2020): http://hdr.undp.org/sites/default/files/preparedness_vulnerability_dashboards_12.xlsx
- [11] Републички завод за статистику (РЗС) (2019), Статистичка публикација, Бруто домаћи производ, 2018, <http://publikacije.stat.gov.rs/G2019/pdfE/G20191267.pdf>
- [12] Светска банка (СБ) (2019) Practical guide for capital markets development in small economies, International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank Group. <http://documents1.worldbank.org/curated/en/312101562602785621/pdf/Practical-Guide-on-the-Potential-of-Capital-Markets-Development-in-Small-Economies.pdf>
- [13] Светска банка (СБ) (2020), “Personal remittances, received (current US\$ and as % of GDP)”, and Data on remittances, (Accessed on August 2020) <https://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.CD.DT>
- [14] Светска банка (СБ) (2020)., The Economic and Social Impact of COVID-19: Financial sector, Western Balkans regular economic report No. 17, (Spring 2020) <http://documents1.worldbank.org/curated/en/790561591286827718/pdf/The-Economic-and-Social-Impact-of-COVID-19-Financial-Sector.pdf>
- [15] Уједињене нације (UN) (2020) Процена социо-економског утицаја COVID-19 у Републици Србији - септ. 2020 https://www.rs.undp.org/content/serbia/sr/home/library/crisis_prevention_and_recovery/covid-19-socio-economic-impact-assessment.html?fbclid=IwAR0L9CTUCIIlcKjnBStEy9TL9mSvo4v7i9wZQlBnYTjExSqjNFJ_-g8EmdQ

SUMMARY

So far, Serbia has been able to cope with the economic consequences of the corona crisis. There are several reasons for this. Serbia is balancing between the EU, its most important trading partner, Russia and China. If we look at the exchange with Germany, Serbia's most important trading partner, we can see that Serbia has gone well through the global crisis - the total volume of trade increased by seven percent, while the total balance of trade with Eastern Europe fell by 3.3 percent. In the first quarter of 2020, it was very strong and amounted to 5.2 percent. That was a good starting point for dealing with the crisis. Then, there is the economic structure of the country with a high share of agriculture, which was not much affected by the crisis. The advantage was that the country does not attract many tourists, so, unlike Croatia, there could not be many losses. And third, policy has responded significantly to the crisis. A 13% stabilization package and GDP has been one of the largest financial assistance programs among European developing countries. The adopted economic policy measures (5.8 billion euros, about 13% of GDP in 2020) minimized the decline in GDP in 2020, while an additional package of 2.2 billion euros (4.3% of GDP) in 2021 will contribute to further GDP growth and return to the trajectory sustainable growth of about 4% in the medium term. Serbia has thus allowed itself an expansive policy. Debt is relatively low and inflation is stable at 1.7%. The central bank lowered interest rates and, as December showed, the capital market voluntarily made money available, even though it demanded a return twice as high as the previous year.